

Heel lang heeft staan op maximaal

plotseling uitgaat

...kt in tijden van corona.
...het zorgpersoneel was indrukwekkend.
...hampions League had gewonnen."
...id de muzikant en componist het
...toen daar een eenzame saxofonist
...choorde was de muzikaliteit van die
...als ik hem nooit eerder had ervaren.
...rechtshoven tegen het Paleis en de
...weinige mensen die erbij waren.
...den. Er was een soort saamhorig-
...m. Tijdens de spits.
...een initiatief van Soundtrackcity,
...ghoudt met het luisteren naar de
...e mensen vooral via de ogen waan-
...n organiseerde het artistiek onder-
...ndelingen met kop telefoons, later
...erbij betrokken om met recorders
...aan. Zo is een veelzijdig audiooar-
...it we later kunnen nagaan hoe
...gin van de 21ste eeuw. De opnames
...daarbij een status die vergelijk-
...kleurenfoto's die gemaakt zijn

en hebt een verhoogde kans op depressie. Zelfs als je je niet ergert aan het lawaai, treden lichamelijke klachten op. Niet die onderzoeksresultaten is weinig gedaan. Hopelijk leert de politiek nu iets van deze crisis met minder toeristen, auto's en vluchten, maar ik zie het somber in."

Grommend huis

De nieuwe stilte wordt niet door iedereen als positief ervaren. Componist en muzikant Jan-Bas Bollen uit Oost: "Het dagelijks omgevingsgeluid is een soundscape waarvan je deien naar keuze kunt toelaten of uitsluiten. De stilte nu bezaamt me; ik kan niet meer zo makkelijk kiezen tussen aan of uit. Ik hoor een pomp op de bouwplaats aan de Mauritskade, het klappen van deuren bij bureaus en zelfs de metro die hier vijftig meter verderop diep onder de grond loopt. Zoals veel muzikanten lijd ik bovendien aan tinnitus. Daar heb ik nooit echt last van, maar nu ben ik me constant gewaar van die fluittoon in mijn oor."

Het opvallendst is volgens Bollen het 'infrageluid'. "Dat zijn lage tonen, tussen de 0,001 en 20 hertz, die je niet hoort, maar wel voelt. Het komt vaak vanuit de kelder of fundering en zorgt voor sick buildings. De trams die over de brug bij het Amstelhotel rijden, driehonderd meter van mijn huis, produceren infrageluid en dat merk ik nu."

De afwezigheid van vliegverkeer juicht Bollen wel toe: "De hemel op aarde! Maar als ik rond elf uur 's avonds in bed lig, begint het huis te grommen. Wij zitten hier op zo'n twaalf kilometer van Schiphol en dat zou wel eens de bron kunnen zijn. Een vriend vertelde me dat ze elke week even de vliegtuigmotoren aanzetten, om ze door te smeren. Dat was je schijnbaar het beste 's nachts doen omdat de condities op de grond dan het meeste lijken op die in de lucht op een kilometer hoogte."

"De stilte van nu is nauwelijks vast te leggen en ik ben bang dat ik hem ga verliezen," zegt Bollen. "Hoewel ik

"Ik zie nu niet alleen de bomen bewegen in de wind, maar ik hoor ze ook – een lekker geluid"

laatst wel een advertentie zag voor een plug-in voor opnameapparatuur die synthetische stilte genereert. Maar dat is bijna dadaïstisch."

Lastig of niet, Romy Pricken maakt zo veel mogelijk geluidsopnames – "voor later, een beetje zoals je foto's maakt." Pricken was net als stagiair begonnen bij Soundtrackcity toen de coronacrisis uitbrak. Ze gaat nu niet meer met een recorder langs de deuren, maar doet interviews in haar eigen buurt in Noord en legt via Skype de ervaringen vast van andere Amsterdammers. Die zullen vanaf eind april op de site staan.

"We horen niet zoeer nieuwe geluiden, maar vooral de dingen die zaten weggestopt onder de ruis." Is haar ervaring. "Wat mij opvalt is het geratel van fietsen en het tikken van stoplichten. Ik heb het gevoel dat de stad zelf weer terug is en dat is heel fijn. Maar de reden voor de afgenomen drukte maakt dat natuurlijk een dubbel gevoel."

Tijdens een wandeling door het centrum werd Pricken haast overvallen door muziek uit de paar nog geopende winkels in de Kalverstraat en de schallende omroeper op CS. "Ik hoor het ook van anderen: we zijn zelf stiller, rustiger geworden. En dan vallen dit soort dingen, die nog niet zijn aangepast, extra op."

Kleiner, preciezer, leger

Het nieuwe geluid van de stad brengt veel Amsterdammers ertoe te denken over het functioneren van die stad voor de crisis en te fantaseren over de toekomst. Soundtrackcity verzamelt die vergezichten, met het idee er een zevendelige podcastserie van te maken. Wie wil bijdragen, kan dat doen via www.soundtrackcity.nl.

Ook muzikant en componist Van der Wal voelt de weerslag van de stille stad op zijn geluidsbeleving. "Ik ben in een boek over geluidsmixage gedoken en doe testjes met elektronica. Vroeger componeerde ik stukken door er nog een geluidje bij te doen, er nog een filter overheen te leggen, alles groot en veel. Wat ik nu maak is kleiner en preciezer, leger ook. Ik denk dat ik dat kan vasthouden. Het kwartje is wel gevallen."

Hoe klinkt de lockdown thuis?

"Sinds het ingaan van de lockdown zijn we veel thuis, is onze wereld kleiner geworden en luisteren we ook veel bewuster naar die wereld," constateert kunstenaar Elise 't Hart. Zij richtte in 2013 het Instituut voor Huisgeluid op, een archief voor alledaagse audio zoals krakende trap treden en tikkende klokken. Toen ze op 22 maart een oproep op haar site plaatste om tijdens de lockdown het geluid uit de woonomgeving vast te leggen, stroomden de reacties binnen, met tientallen tegelijk.

"Veel mensen herontdekken een hobby of beginnen er een. Ze sturen het geluid van pianospelen, tekenen of puzzelstukjes die uit elkaar worden gehaald. Ook gezelschapsgeluid is populair: ik heb nu wel tien katten in mijn archief, spinnend en miauwend. En natuurlijk het riedeltje van Zoom, de digitaal vervormde stemmen, klinkende toetsenborden en rollende bureaustoelen die horen bij thuiswerken."

't Hart uploadt de inzendingen zo snel mogelijk op Soundcloud, maar het liefst richt ze een aparte pagina op haar website in om 'het thuisgeluid van lockdown' te ontsluiten. "Ik merk dat mensen benieuwd zijn naar elkaars huisgeluiden. Vaak herkennen ze dingen. En het is iets om later naar terug te gaan." Nieuwe bijdragen kunnen nog altijd worden gemeld naar elisethart@gmail.com.

Iminder

...n 27 maart haalt Nelly Oudshoorn
...n 1962) van Rachel Carson aan. "Zij
...biologen die de noodklok luidde
...ing en een wereld schetste zonder
...bewoner van de Apollobuurt in
...mederaad. De industrie is platge-
...is inderdaad stil maar de vo-
...waai."

...elmatig geluidsopnames in haar
...ik vond het toen relatief rustig.
...lemaal niet zo was. Je hoort hier
...n de rondweg, maar die filter je er
...oor ik zachte vogels als de heggens-
...zijn fluissterzang. Maar ook spe-
...lein in de Harmoniehof. Ik zie nu
...egen door de wind, maar ik hoor
...een lekker geluid."

...se Stichting Geluidshinder, die
...ot aantal meetpunten door het
...t sinds 18 maart met gemiddeld
...lijkt misschien niet veel op de
...ebel, maar bij verkeerswegen,
...keerplaatsen zijn de verschillen
...an Schiphol is de afname zelfs

...et Laboratorium Arbeids- en
...iversiteit van Amsterdam deed
...n zeventig onderzoek naar de
...luidsoverlast door vliegverkeer.
...oedruk en slaapklachten door